

Załącznik do uchwały NR XVII/157/07
Rady Miejskiej w Gryfinie
z dnia 21 grudnia 2007 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
NA ROK 2008**

Gryfino grudzień 2007

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. OCENA SYTUACJI	5
1.1. Identyfikacja obszarów ryzyka	5
2. ANALIZA SWOT	12
3. MISJA PROGRAMU	13
4. INTERESARIUSZE PROGRAMU	13
5. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	13
6. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU	13
7. KIERUNKI DZIAŁAŃ	14
7.1 Kierunki działań do celu szczegółowego 1	15
7.2 Kierunki działań do celu szczegółowego 2	15
7.3 Kierunki działań do celu szczegółowego 3	16
7.4 Kierunki działań do celu szczegółowego 4	18
7.5 Kierunki działań do celu szczegółowego 5	19
8. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	19
9. REALIZATORZY PROGRAMU	20
10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	20
SPIS WYKRESÓW I TABEL	21

WSTĘP

Samorząd gminy na mocy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231, z późn. zmianami) jest odpowiedzialny za rozwiązywanie problemów alkoholowych w społeczności lokalnej.

W myśl art. 4¹ powyższej ustawy do zadań własnych gmin należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności zadania te obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Władze gminy, podejmują corocznie w ramach realizacji przyjmowanego programu różnego rodzaju działania mające na celu zahamowanie tendencji wzrostowej tych zjawisk i zminimalizowanie ich skutków, zwłaszcza tych, które prowadzą do destrukcji rodziny. Podejmowany rokrocznie nowy, ale zasadniczo nieodbiegający w swej formie i treści od poprzednich program warunkuje w dużym stopniu jego skuteczność. Działania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych są działaniami długofalowymi, chociaż wiele

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2008

osób chciałoby by pewne problemy były rozwiązane natychmiast. Jednak specyfika tej problematyki uniemożliwiają szybkie rozwiązania.

W gminie Gryfino dzięki prowadzonym działaniom wzrasta świadomość wśród mieszkańców, co do szkodliwości spożywania napojów alkoholowych i konieczności uczestniczenia osób uzależnionych i ich rodzin w programach psychoterapeutycznych. Wskaźnikiem tego jest wzrost liczby osób korzystających z pomocy Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu. Programy profilaktyczne prowadzone w szkołach skutkują coraz większą liczbą młodych ludzi wyedukowanych w tej dziedzinie i świadomych konsekwencji wyboru określonej drogi w swoim życiu. Wzrasta liczba rodzin, które chcą korzystać ze wsparcia szeregu instytucji i placówek oferujących pomoc w rozwiązywaniu tych problemów.

W efekcie dotychczas podejmowanych działań we współpracy z właściwymi instytucjami i organizacjami wzrasta liczba osób i rodzin, które chcą korzystać z pomocy w rozwiązywaniu swoich problemów i które dzięki temu wsparciu wychodzą z sytuacji kryzysowych. Brak tych działań oznaczałby pogłębianie się ww. problemów i ciągły wzrost liczby dysfunkcyjnych rodzin.

W związku z powyższym istnieje potrzeba podjęcia w oparciu o dotychczasowe i tworzone zasoby instytucjonalne dalszych określonych, systemowych działań zmierzających do zmniejszenia rozmiarów istniejących problemów alkoholowych i zapobiegania powstawaniu nowych. Celowi temu służy właśnie Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przy opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2008 zostały wykorzystane dane pochodzące z:

1. Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006 - 2010;
2. Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie;
3. Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu w Gryfinie;
4. Poradni Zdrowia Psychicznego Gryfinie
5. Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
6. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gryfinie
7. Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gryfinie

1. OCENA SYTUACJI

1.1 Identyfikacja obszarów ryzyka.

Na podstawie statystyk opracowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poniżej przedstawiono populację osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)

Tabela nr 1 Populacja osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych.

		w Polsce 38,6 mln mieszk.	w gminie 31,5 tys. mieszk.	w mieście 21,5 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 630 osób	ok. 430 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 1.260 osób	ok. 860 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 1.260 osób	ok. 860 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	1.575 – 2.205	1.075 – 1.505
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok 2 mln osób: dorosłych i dzieci	Razem ok 1.680 osób: dorosłych i dzieci	Razem ok 1.147 osób: dorosłe i dzieci

Analizując dane przedstawione w powyższej tabeli wynika, że w gminie Gryfino (przy zaokrągleniu liczby ludności do 31,5 tys.) liczba osób uzależnionych od alkoholu wynosi ok. 630 osób, a liczba osób nadużywających alkohol oscyluje w granicach 1.576 – 2.205 mieszkańców. Uzależnienie i nadmierne spożywanie alkoholu powoduje u tych osób bardzo poważne szkody zdrowotne oraz problemy w normalnym funkcjonowaniu i stwarza potrzebę objęcia ich pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną.

Problem uzależnienia alkoholowego, jak każdy inny problem społeczny, nie kończy się jedynie na osobie nim dotkniętej, lecz skupia się na całym najbliższym otoczeniu jednostki nim dotkniętej, a przede wszystkim na rodzinie. Nadużywanie alkoholu dezorganizuje funkcjonowanie głównej komórki społecznej, jaką jest rodzina, wprowadzając

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2008

do niej szereg patologii, z których najczęściej spotykaną jest przemoc w rodzinie. Opierając się na statystykach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które stwierdzają, że w rodzinach z problemem alkoholowym 2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci staje się ofiarami przemocy domowej można stwierdzić, że w gminie Gryfino szacuje się ok. 1680 ofiar przemocy domowej.

Informacji na temat rozmiarów uzależnienia od alkoholu dostarczają także dane statystyczne leczenia odwykowego w ambulatoryjnej i stacjonarnej opiece zdrowotnej.

Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Gryfinie, przy ul. Bol. Chrobrego 52 w 2005 roku udzieliła 1117 porad indywidualnych dla osób uzależnionych /121 osób w tym 32 osoby skierowane na leczenie odwykowe postanowieniem Sądu Rejonowego w Gryfinie/

W 2006r. z poradnictwa Poradni skorzystały 182 osoby /udzielonych 1247 porad indywidualnych/ w tym 51 osób skierowanych zostało postanowieniem sądu.

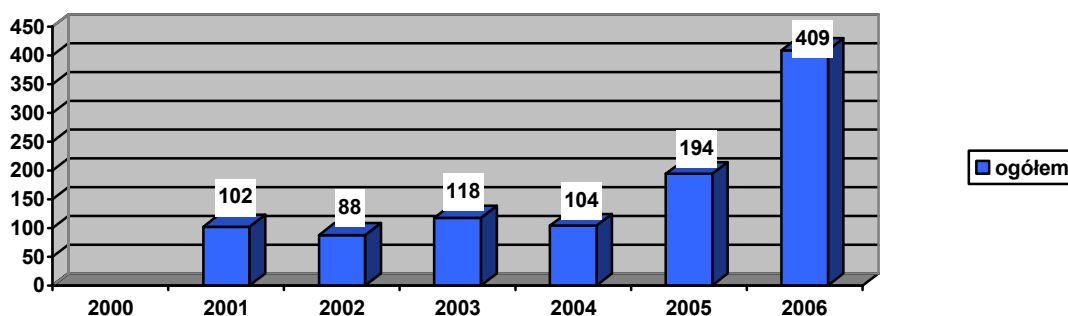
Analizując powyższe dane nastąpił wzrost w stosunku do roku ubiegłego o 61 osób tj. 50%. a liczba porad indywidualnych wzrosła o 11,60% /130 porad/.

Ponadto z porad psychologa – terapeuty dla osób współuzależnionych skorzystało 37 osób.

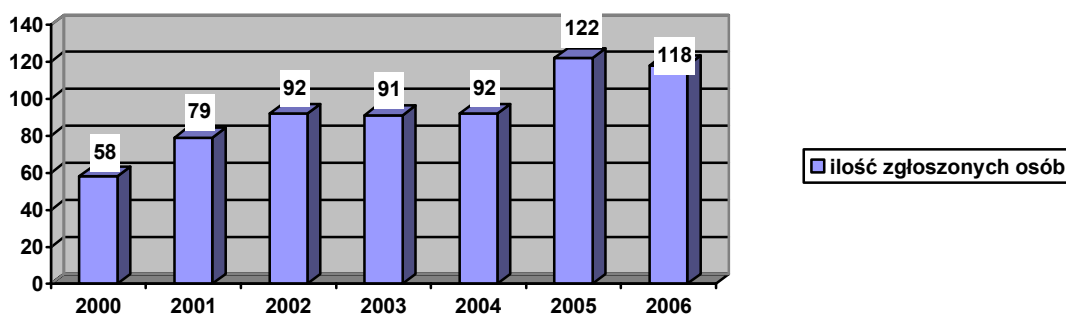
Mieszkańcy gminy Gryfino korzystają także z ambulatoryjnej opieki medycznej w zakresie działalności Poradni Zdrowia Psychicznego znajdujących się na terenie miasta Gryfina. Z pozyskanych danych wynika, że z konsultacji korzysta coraz większa liczba osób. Dla przykładu w roku 2005 skorzystało 145 osób, a w roku 2006 – 152 osoby.

Bardzo ważną rolę w realizacji zadań wymienionych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi pełni Punkt Informacyjno Konsultacyjny Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych znajdujący się przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie. Zadaniem Punktu jest nie tylko przekazanie informacji o możliwości podjęcia leczenia i zmotywowanie do niego, ale również zdiagnozowanie sytuacji całej rodziny i zaplanowanie pomocy dla wszystkich jej członków (dorosłych i dzieci).

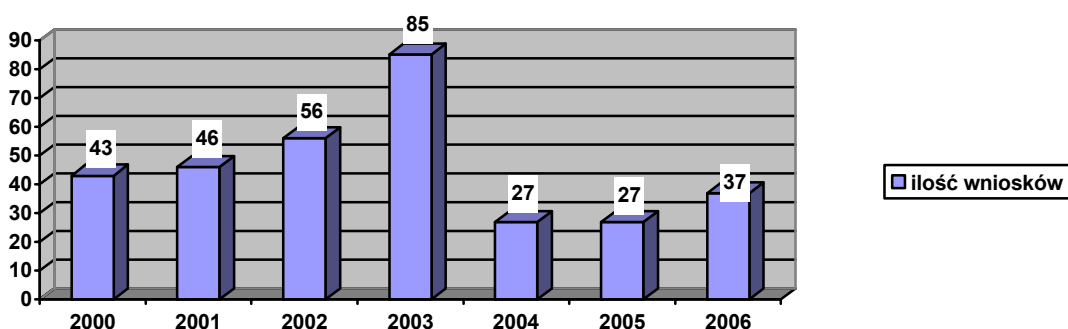
Wykres nr 1. Liczba udzielonych porad w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w latach 2000 – 2006

Wykres nr 2. Liczba osób zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych celem podjęcia czynności zmierzających do zastosowania leczenia odwykowego w latach 2000 – 2006

Wykres nr 3. Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego w Gryfinie celem nałożenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w latach 2000 – 2006

Jeżeli rok 2000 potraktujemy jako bilans otwarcia, a rok 2006 jako rok zamknięcia tego bilansu, to z danych przedstawionych na powyższych wykresach wyłaniają się następujące wnioski:

- liczba udzielonych porad w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym stale wzrasta. Największy wzrost nastąpił w roku 2006, bo aż o 111%. Powodem tak nagłego wzrostu na pewno jest szeroka kampania edukacyjna skierowana do mieszkańców miasta i gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2008

- systematyczny wzrost liczby osób zgłaszanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych celem podjęcia czynności zmierzających do zastosowania leczenia odwykowego. W stosunku do roku 2000 wzrost sięgnął 111% /64 osoby/, a w stosunku do roku 2005 – 33% /30 osób/.

- w stosunku do roku 2005 nastąpił niewielki wzrost (37%) liczby wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego celem nałożenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Brak wystarczającej wiedzy na temat wpływu alkoholu na zaburzenia funkcjonowania organizmu oraz czasu niezbędnego do eliminacji alkoholu z organizmu jest jedną z głównych przyczyn powodujących kierowanie pojazdami pod wpływem alkoholu. Ten brak wiedzy jest podłożem niewłaściwych postaw u kierujących pojazdami, którzy minimalizują znaczenie wpływu spożycia alkoholu na zdolność kierowania pojazdem, racjonalizacja łamania prawa, ale także znaczny poziom przyzwolenia na jazdę pod wpływem alkoholu ze strony świadków takich sytuacji. Co czwarty badany (24,7%) przez PBS w 2005 r. przyznaje, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy był świadkiem sytuacji kierowania samochodem lub innym pojazdem mechanicznym przez osobę będącą pod wpływem alkoholu, jednak tylko co trzeci spośród tych respondentów (36,5%) podjął jakąkolwiek interwencję, a dwie trzecie nie zrobiło w tej sprawie nic (62,3%).

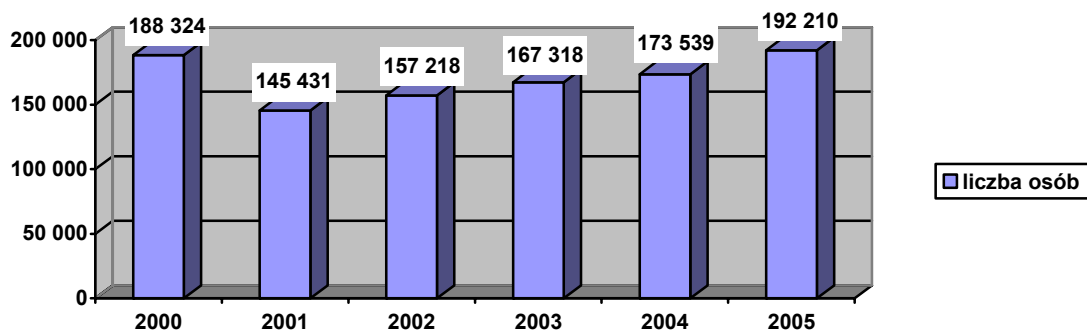
Z danych statystycznych Policji wynika, że w Polsce z roku na rok wzrasta liczba przestępstw popełnianych pod wpływem alkoholu. W 2005 roku w skali całego kraju Policja odnotowała 229.364 podejrzanych będących pod wpływem alkoholu o popełnienie czynów karalnych – co stanowi 38% ogółu podejrzanych.

W 2005r. kierujący będący pod wpływem alkoholu spowodowali 4.005 wypadków. Zginęło w nich 490 osób, a rannych zostało 5.609 osób. W porównaniu do 2004 roku nastąpił wzrost liczby wypadków o 117 (3%).

Stwierdzono także wzrost liczby ujawnionych kierujących pojazdami, będących pod wpływem alkoholu (w stanie po użyciu oraz w stanie nietrzeźwości) o 18.671 osób.

Wykres nr 4. Liczba osób ujawnionych będących pod wpływem alkoholu kierujących pojazdami w latach 2000 - 2006

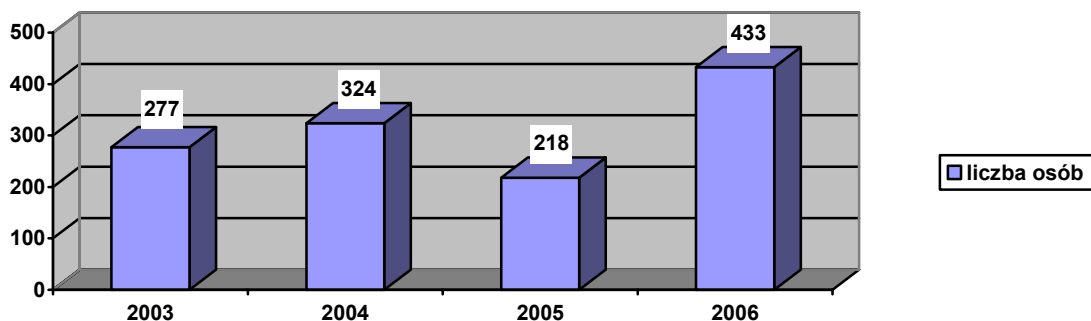
dane z narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006 - 2010

Nietrzeźwi uczestnicy ruchu w 2005 roku spowodowali 5.748 wypadków, tj. 11,9% ogółu wypadków. Najliczniejszą grupę nietrzeźwych sprawców wypadków stanowią kierujący. W odniesieniu do ogólnej liczby wypadków spowodowanych przez kierujących, nietrzeźwi stanowili 10,1%.

W 2006 roku nietrzeźwi uczestniczyli w 6.392 wypadkach drogowych (13,6% ogółu wypadków), śmierć w nich poniosło 710 osób (13,5% ogółu zabitych), a 7.998 odniosło obrażenia (13,5% ogółu rannych).

Dane zamieszczone na poniższym wykresie, pochodzące z Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie przedstawiają liczbę kierujących pojazdami będących pod wpływem alkoholu zatrzymanych na terenie powiatu gryfińskiego.

Wykres nr 5. Liczba osób ujawnionych na terenie powiatu gryfińskiego będących pod wpływem alkoholu kierujących pojazdami w latach 2003 - 2006

dane z Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie

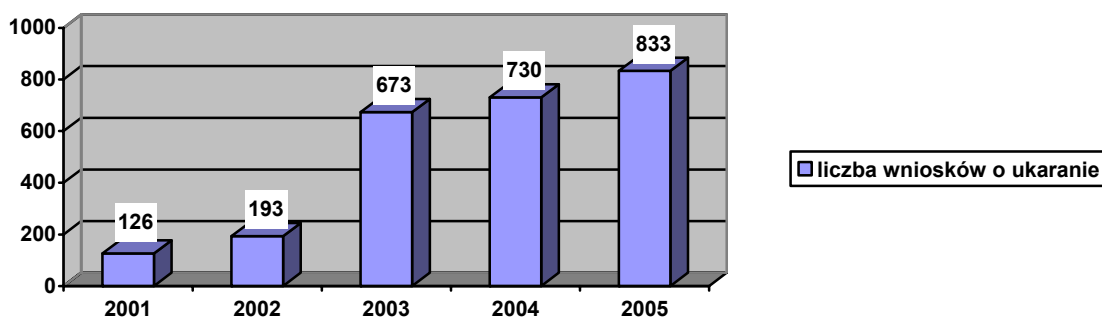
Na terenie powiatu gryfińskiego Komenda Powiatowa Policji w roku 2005 odnotowała 10 wypadków drogowych z udziałem nietrzeźwego uczestnika ruchu,

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2008

tj. 14 % ogółu wypadków (w porównaniu do ub. r. nastąpił spadek o 9 tj. 47 %). Ponadto odnotowano 31 kolizji z udziałem nietrzeźwego uczestnika ruchu, co stanowi 4,6 % ogółu kolizji.

W 2005 roku skierowano ogółem 833 wnioski o ukaranie do sądów grodzkich za naruszenie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (od dnia 17 października 2001 roku sprawy o powyższe wykroczenia rozpatrywane są przez sądy, dlatego też porównanie dotyczy lat 2002–2005).

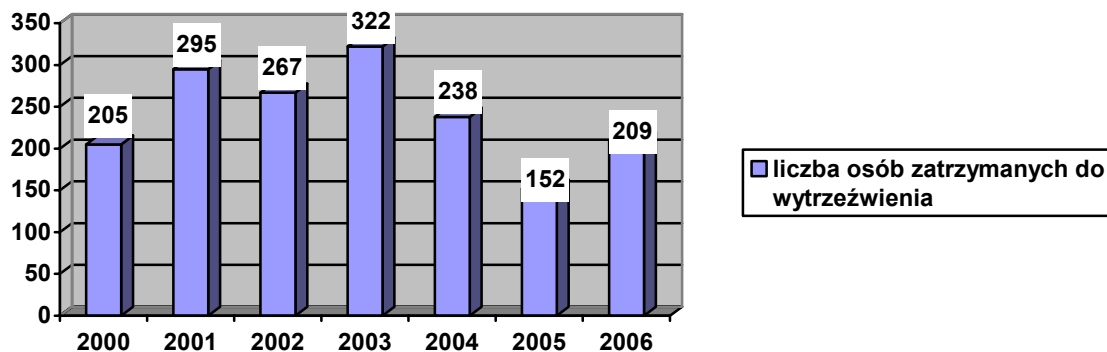
Wykres nr 6. Liczba wniosków skierowanych do sądu grodzkiego w latach 2000 – 2005 /od 2003 r. liczonych łącznie z mandatami karnymi/

dane z Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie

Z danych pochodzących z Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie wynika, że w roku 2006 nastąpił znaczny wzrost liczby osób ukaranych za naruszenie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W powiecie gryfińskim ukaranych zostało 3.507 osób / w tym: 36 wniosków do sądu grodzkiego; 2.030 mandatów i 1.441 pouczeń/

Wykres nr 7. Liczba osób z terenu powiatu gryfińskiego zatrzymanych do wytrzeźwienia w latach 2000 - 2006

dane z Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2008

Analizując dane pochodzące z Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie dotyczące powiatu gryfińskiego wyłaniają się następujące wnioski:

- wzrasta liczba osób będących pod wpływem alkoholu kierujących pojazdami. W stosunku do roku 2003 nastąpił wzrost o 156 osób. Natomiast stosunku do roku 2005, w którym ujawnień było najmniej wzrost nastąpił aż o 215 osób, co stanowi wzrost o 98,5%

- liczba wniosków skierowanych do sądu grodzkiego za naruszenia przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ma tendencję rosnącą. W analizowanym okresie czasu od 2003 roku zauważalny jest drastyczny wzrost. Spowodowany jest on jednak zmianą sposobu prowadzenia statystyk, a mianowicie od roku 2003 do liczby wniosków o ukaranie dodana zostaje liczba mandatów karnych wystawianych w związku z naruszeniem ww. ustawy

- liczba osób zatrzymanych po utrzymującej się od 2003r. tendencji malejącej znów zaczęła wzrastać. W stosunku do roku poprzedniego w 2006r. nastąpił wzrost liczby zatrzymanych o 57 osób.

Zdaniem ekspertów poważne szkody związane z piciem alkoholu przez dzieci i młodzież występują u około 10 - 15 % populacji w wieku między 15 a 18 rokiem życia, ale rozmiary realnych zagrożeń są znacznie wyższe. W ciągu ostatnich lat zwiększyła się ilość pijącej i upijającej się młodzieży, w szczególności dziewcząt. Badania rynkowe przeprowadzane na terenie kraju pokazują, że wzrost spożycia w populacji od 15 do 19 roku życia jest istotnym źródłem wysokich zysków browarów. Zwiększa się wprawdzie zakres szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych, ale nie stanowią one wystarczająco skutecznej przeciwwagi dla ekspansji biznesu.

W roku 2006 funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie ujawnili w trakcie wykonywania zadań służbowych 75 nieletnich pod działaniem alkoholu.

2. ANALIZA SWOT

Na podstawie powyżej zamieszczonych informacji – diagnozy możliwe jest wyeksponowanie najważniejszych obszarów problemowych i skonstruowanie analizy otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego głównych obszarów problemowych metodą SWOT.

Analiza SWOT	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▶ zagwarantowane środki finansowe ▶ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ▶ Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholizmu ▶ Punkt Informacyjny – Konsultacyjny ▶ świetlice opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci i młodzieży ▶ dużo ofert spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży ▶ dobrze rozbudowana baza obiektów sportowych ▶ dobrze rozbudowana baza rekreacyjno – sportowa / przystań żeglarska, miasteczko rowerowe, strzelnica, centrum wodne, ośrodki jeździeckie, szlaki turystyczne – piesze, rowerowe, kajakowe/ 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ brak izby wytrzeźwień na terenie gminy ▶ wzrost przestępczości popełnianej pod wpływem alkoholu ▶ niewystarczająca edukacja społeczna ▶ brak dokładnej diagnozy problemu uzależnienia od alkoholu ▶ zbyt mała liczba organizacji pozarządowych zajmujących się problemem uzależnienia
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▶ zmniejszenie rozmiarów konsumpcji alkoholu w społeczeństwie ▶ pozytywna współpraca instytucji i samorządów ▶ podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie spożywania alkoholu ▶ zmniejszenie skutków nadmiernego spożywania alkoholu 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ problem z uzyskaniem miejsca w celu leczenia odwykowego w zakładzie stacjonarnym ▶ nowe zadania gmin zlecane bez pokrycia finansowego ze środków centralnych

3. MISJA PROGRAMU

Promocja zdrowego stylu życia i alternatywnego sposobu spędzania czasu wolnego.

4. INTERESARIUSZE PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych swym zasięgiem obejmuje wiele grup docelowych. W części profilaktycznej jest to ogół społeczeństwa, ale przede wszystkim dzieci i młodzież, w tym młodzież z grup ryzyka. W części dotyczącej leczenia program adresowany jest do osób używających alkohol w sposób szkodliwy i uzależnionych od niego a także do osób żyjących w otoczeniu uzależnionego. Jednak obok beneficjentów programu istnieją także jego przeciwnicy, do których z pewnością można zaliczyć, właścicieli pubów i klubów, właścicieli punktów sprzedaży alkoholu oraz samych uzależnionych. W realizacji Programu udział wezmą także niżej wymienieni partnerzy: Urząd Miasta i Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gryfiński Dom Kultury, Ośrodek Pomocy Społecznej, Straż Miejska, Policja, placówki oświatowe, kluby sportowe, lokalne media i inni.

5. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych oraz ograniczanie związanych z tym problemów społecznych.

6. CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą domową.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

7. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Młodzi ludzie mają tendencję do podejmowania różnorodnych zachowań ryzykownych dla zdrowia. W związku z tym w profilaktyce tych zachowań zasadnym jest tworzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających (alkohol, tytoń, narkotyki) oraz łączenie różnorodnych działań podejmowanych wobec tej populacji. Warto jednak podkreślić, że alkohol jest najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży, a piwo najczęściej spożywanym napojem alkoholowym. Przy planowaniu programów profilaktycznych należy, zatem zwracać uwagę, aby nie koncentrowały się one wyłącznie na osłabieniu czynników ryzyka, lecz również na wspieraniu głównych czynników chroniących (zwłaszcza kształtowaniu silnej więzi rodzinnej, rozwijaniu zainteresowania nauką szkolną, wzmacnianiu gotowości do respektowania norm i wartości, a także wspieraniu praktyk religijnych).

Ze względu na różne miejsca, w których prowadzi się działania profilaktyczne, należy wymienić podstawowe środowiska oddziaływań profilaktycznych:

- » szkoła,
- » rodzina,
- » społeczność lokalna,

Skuteczna profilaktyka powinna oddziaływać na wszystkie cztery środowiska. W praktyce jednak najbardziej dostępnym środowiskiem jest szkoła. Znacznie trudniej dotrzeć z profilaktyką do rodziny. Wynika to przede wszystkim z faktu, iż rodziców można jedynie inspirować, zachęcać do działań profilaktycznych, jednak tylko od nich zależy, czy skorzystają z zachęty i wsparcia. Trzecim obszarem oddziaływań profilaktycznych jest społeczność lokalna, czyli najbliższe otoczenie dzieci i młodzieży. Należy pamiętać o tym, iż najlepszy nawet program profilaktyczny prowadzony w szkole może przynieść dużo mniejsze efekty, gdy nie towarzyszą mu inne działania, np.: zmierzające do ograniczenia zjawiska sprzedaży alkoholu osobom nieletnim (skuteczna i konsekwentna kontrola punktów sprzedaży).

7.1 Kierunki działań do celu szczegółowego 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

♦ umożliwienie osobom uzależnionym od alkoholu uczestnictwa w programach terapeutycznych i współdziałanie w tym celu z placówką leczenia odwykowego poprzez udział w finansowaniu świadczeń terapeutycznych (nie objętych finansowaniem przez narodowy Fundusz Zdrowia) dla osób uzależnionych od alkoholu – mieszkańców miasta i gminy Gryfino,

♦ dofinansowanie dodatkowych szkoleń kadry terapeutycznej, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych oraz innych osób zajmujących się pomocą uzależnionym i współuzależnionym,

♦ wdrażanie nowoczesnych metod terapeutycznych.

♦ doposażenie placówki leczenia odwykowego w sprzęt i materiały niezbędne do prowadzenia terapii,

♦ zapewnienie większego udziału zakładów opieki zdrowotnej w zakresie diagnozowania osób nadużywających alkoholu i uzależnionych oraz w zakresie prowadzenia działalności informacyjnej skierowanej do pacjentów,

♦ finansowanie przeprowadzania badań przez biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu: lekarza psychiatrę i psychologa

7.2 Kierunki działań do celu szczegółowego 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

♦ prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w tym:

- adaptacja i wyposażenie pomieszczeń Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego oraz wydatki eksploatacyjne,

- finansowanie prowadzonych konsultacji specjalistycznych (psycholog, pedagog, prawnik, itp.),

- finansowanie dwóch etatów osób realizujących Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- prowadzenie dyżurów telefonicznych oraz telefonicznych konsultacji specjalistycznych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2008

- szkolenie pracowników Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zjawiskom przemocy w rodzinie oraz innym patologiom społecznym.

- zakup materiałów informacyjnych i edukacyjnych na potrzeby Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.

◆ zapewnienie osobom współuzależnionym i innym członkom rodziny uzależnionego możliwości udziału w programach terapeutycznych i współdziałanie w tym zakresie z placówką odwykową lub innym podmiotem prowadzącym ww. programy

◆ organizowanie i/lub finansowanie dla rodzin z problemem alkoholowym i problemem przemocy obozów terapeutycznych prowadzonych według określonego programu terapeutycznego mającego na celu poprawę funkcjonowania rodziny z ww. problemem

◆ zapewnienie funkcjonowania istniejących świetlic socjoterapeutycznych i innych placówek opiekuńczo – wychowawczych realizujących program socjoterapeutyczny, podejmujących działania na rzecz dożywiania dzieci

◆ finansowanie prowadzenia zajęć i programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym

◆ organizowanie i/lub dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym

◆ dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych

◆ organizowanie i/lub finansowanie zajęć dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych.

◆ prowadzenie w środowisku lokalnym badań dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie

◆ prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych w przedmiotowej dziedzinie m.in. poprzez organizowanie spotkań, konferencji i kampanii poświęconych tematyce przeciwdziałania przemocy w rodzinie

7.3 Kierunki działań do celu szczegółowego 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2008

dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

◆ prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych działań z zakresu profilaktyki m.in. poprzez:

- realizowanie edukacyjnych programów i spektakli profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z zakresu problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy,

- realizowanie innych programów profilaktycznych mających na celu m.in. promocję zdrowego stylu życia i zapewnienie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, w tym organizowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży oraz podejmowanie działań na rzecz dożywiania dzieci,

- organizowanie innych oddziaływań, np.: kampanii edukacyjnych, dyskusji, pogadanek, warsztatów, konkursów dotyczących szkodliwości nadużywania alkoholu, wskazania zdrowego stylu życia, itp.

◆ inicjowanie i wspieranie różnorodnych form kształcenia w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów szkolnych i wychowawców.

◆ podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych

◆ systematyczne prowadzenie edukacji społeczności lokalnej zmierzającej do zmiany postaw społecznych w szczególności poprzez:

- tworzenie sieci punktów z informacjami o ofercie pomocy na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych /tablice informacyjne/

- prowadzenie medialnego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych

- prowadzenie lokalnych i regionalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych z wykorzystaniem ulotek, broszur i materiałów o tematyce alkoholowej

- angażowanie w samorządowe działania edukacyjne i informacyjne lokalnych i regionalnych autorytetów społecznych w celu większej skuteczności oddziaływań

- budowanie lokalnych koalicji na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a także w ramach porozumień z innymi samorządami lokalnymi

- wspieranie edukacji społeczności lokalne poprzez prenumeratę specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2008

- ◆ podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

- ◆ współpraca z organizacjami pozarządowymi, kościołami i innymi podmiotami celem promocji i propagowania trzeźwego stylu życia

- ◆ prowadzenie badań związanych zwłaszcza z diagnozą zachowań problemowych/używaniem substancji psychoaktywnych podejmowanych przez młodzież oraz ewaluacją programów profilaktycznych

- ◆ prowadzenie lokalnych i regionalnych kampanii edukacyjnych związanych z zagrożeniem nietrzeźwości kierowców

- ◆ współpraca z policją w celu zwiększenia liczby kontroli kierowców pod względem trzeźwości

- ◆ inicjowanie działań na rzecz systematycznego podejmowania interwencji przez funkcjonariuszy policji i straży miejskiej w sytuacjach spożywania alkoholu w miejscach publicznych

- ◆ wdrożenie wspólnie z policją i strażą miejską na terenie kąpielisk działań, które zmniejszają zjawisko spożywania napojów alkoholowych na terenie kąpielisk

7.4 Kierunki działań do celu szczegółowego 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- ◆ wspieranie materialne, edukacyjne i lokalowe podmiotów zajmujących się statutowo rozwiązywaniem problemów alkoholowych i działających na rzecz mieszkańców miasta i gminy Gryfino

- ◆ współpraca z organizacjami pozarządowymi, kościołami i innymi podmiotami poprzez przekazywanie im zadań do realizacji wynikających z niniejszego programu

- ◆ nawiązanie współpracy z izbą wytrzeźwień celem wspólnego podejmowania działań zmierzających do rozwiązywania problemów alkoholowych

- ◆ finansowanie realizowanych dodatkowych programów skierowanych do osób zatrzymanych w izbie wytrzeźwień

7.5 Kierunki działań do celu szczegółowego 5.

Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadaniem własnym gminy jest podejmowanie działań w związku z naruszeniem przepisów dotyczących zakazu reklamy napojów alkoholowych /art. 13¹ / oraz zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw /art. 15/ oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. Metodami realizacji powyższych zadań są:

♦ kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod względem przestrzegania przepisów ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz. U. z 2002r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm./ przez upoważnionych pracowników Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie, funkcjonariuszy Straży Miejskiej oraz członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

♦ występowanie w uzasadnionych przypadkach przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w ww. sprawach

8. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana została na podstawie art. 4¹ ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy:

- a) inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- b) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego,
- c) opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy
- d) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych

8.1 Rada Miejska ustala zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

a) za udział w posiedzeniach całej Komisji oraz pracach zespołów problemowych Komisji ustala się wynagrodzenie w wysokości ¼ diety sołtysa biorącego udział w sesji Rady Miejskiej Gryfino.

9. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy do Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie.

10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania programu będące w kompetencjach jednostek samorządu terytorialnego są finansowane ze środków własnych gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wnoszonych przez prowadzących tę sprzedaż przedsiębiorców oraz dodatkowo w miarę możliwości z innych środków własnych Gminy.

Zadania realizowane w ramach niniejszego Programu mogą być również finansowane z dotacji celowych, a także darowizn, zapisów i innych wpływów od osób prawnych i fizycznych

Spis wykresów i tabel

Wykres nr 1. Liczba udzielonych porad w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w latach 2000 – 2005	7
Wykres nr 2. Liczba osób zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych celem podjęcia czynności zmierzających do zastosowania leczenia odwykowego w latach 2000 – 2005	7
Wykres nr 3. Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego w Gryfinie celem nałożenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w latach 2000 – 2005.....	7
Wykres nr 4. Liczba osób ujawnionych będących pod wpływem alkoholu kierujących pojazdami w latach 2000 - 2005	9
Wykres nr 5. Liczba osób ujawnionych na terenie powiatu gryfińskiego będących pod wpływem alkoholu kierujących pojazdami w latach 2003 - 2006.....	9
Wykres nr 6. Liczba wniosków skierowanych do sądu grodzkiego w latach 2000 – 2005.....	10
Wykres nr 7. Liczba osób z terenu powiatu gryfińskiego zatrzymanych do wytrzeźwienia w latach 2000 – 2006.....	10
Tabela nr 1. Populacja osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych ..5	